

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 481/2021-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Jany Laššákovej v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná advokát a konateľ spoločnosti JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Sžsk/122/2019 z 25. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva

- a) na rovnaké zaobchádzanie podľa čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 3 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), na nediskrimináciu podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 14 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“),
- b) na uplatňovanie svojich základných práv a slobôd bez ujmy na právach podľa čl. 12 ods. 4 ústavy a podľa čl. 3 ods. 3 listiny,
- c) na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, podľa čl. 10 ods. 2 listiny, ako aj podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a čl. 7 charty,
- d) vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“),

- e) na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj na spravodlivý proces podľa čl. 47 ods. 2 charty,
- f) na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie týchto jej základných práv, zruší napadnutý rozsudok a prikáže najvyššiemu súdu vo veci opäť konať a rozhodnúť. Tiež žiada finančné zadosťučinenie vo výške 2 500 eur a náhradu trov konania.

2. Rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky Banská Bystrica č. k. 2921-14/2019-BB zo 7. januára 2019 nebol sťažovateľke priznaný nárok na jednorazové odškodnenie po poškodenom [REDAKOVANÉ], ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu, s odôvodnením, že sťažovateľka nebola v čase smrti poškodeného jeho manželkou, ale zastávala status družky a snúbenice, a tým nesplnila zákonné podmienky priznania nároku na jednorazové odškodnenie. Správny orgán vychádza z § 94 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), podľa ktorého „*manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, majú nárok na jednorazové odškodnenie*“.

3. S predmetnými závermi sa stotožnila aj Sociálna poisťovňa, ústredie, ktorá rozhodnutím č. 38023-2/2019-BA z 12. marca 2019 odvolanie sťažovateľky v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové rozhodnutie. Sociálna poisťovňa zastáva názor, že využitie analógie nie je v tomto prípade možné, keďže tá prichádza do úvahy v prípadoch, ak určitý spoločenský vzťah nie je upravený. V danom prípade však situácia, ktorá nastala po smrti poškodeného, je výslovne upravená v § 94 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Pojem spolužijúca osoba, resp. družka, ako ho pozná dohovor, má význam napr. pri dedení, čo vyplýva aj z právnej úpravy slovenského dedičského práva. Argumentáciu sťažovateľky považuje Sociálna poisťovňa za popierajúcu účel uvedeného ustanovenia, ktorým je ich aplikácia len na určitý, presne stanovený okruh osôb. Pri posudzovaní nároku sťažovateľky sa musí vychádzať z určitých objektívnych skutočností.

4. Proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne podala sťažovateľka správnu žalobu.

5. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) správnu žalobu sťažovateľky zamietol rozsudkom č. k. 20 Sa/7/2019 zo 17. septembra 2019. Podľa krajského súdu neboli splnené podmienky na uplatnenie neprímerane extenzívneho výkladu označeného ustanovenia, resp. ním použitého konkrétneho pojmu „manželka“ spôsobom, ktorý presadzuje žalobkyňa (sťažovateľka). O právnom obsahu ustanovenia § 94 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nie sú odôvodnené pochybnosti, pretože je z neho zrejmé, že stanovuje uzavretý okruh subjektov oprávnených na uplatnenie nároku na jednorazové odškodnenie v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania poškodeného zamestnanca, pričom týmito subjektmi sú manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného. Okruh týchto subjektov je nepochybne identifikovaný ich označením, ktorému zodpovedá konkrétny právny obsah týmto označeniam pripisovaný zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákonom o rodine“), ktorý je súčasťou slovenského právneho poriadku.

6. Presadzovanie názoru žalobkyne na obsah pojmu „manželka“ založeného na iných záveroch tak nemôže byť úspešné, pretože je *contra legem*. Výkladom proti doslovnému jazykovému zneniu zákona a na jeho základe rozhodovaním *contra legem* nevyhnutne dochádza k intenzívnemu zásahu do jedného

zo základných princípov právneho štátu – princípu právnej istoty, na základe čoho je takýto spôsob rozhodovania súdu síce dovolený, ale značne limitovaný. Rozhodovať takto nie je možné nikdy v prípade, pokiaľ sa aplikuje jasný, jednoznačný a zjavne úplný text zákona, resp. právnej normy obsiahnutej v zákone, pričom vzhľadom na všetky okolnosti niet pochýb o úmysle zákonodarcu na takej úprave právnych vzťahov, čo platí práve pre daný prípad.

7. Pokiaľ teda zákonodarca nepoužil túto zaužívanú koncepciu „blízkej osoby“ na účely jednorazového odškodnenia podľa § 94 a nasl. zákona o sociálnom poistení, prípadne priamym odkazom na použitie § 116 Občianskeho zákonníka, s uplatnením systematického výkladu práva sa javí nepoužitie tohto konceptu ako vedomý postup zákonodarcu, ktorým zreteľne prejavil svoju autonómnu zákonodarnú pôsobnosť a vôľu spôsobom, ktorým kreoval predmetnú právnu úpravu § 94 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Krajský súd tak aproboval postup Sociálnej poisťovne, ktorá vo svojom rozhodnutí zohľadnila, že zákonom je preferované manželské spolužitie, ktoré poskytuje manželom viac práv ako iné partnerské spolužitie, čo sa prejavilo aj v normatívnom texte § 94 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

8. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka kasačnú sťažnosť, o ktorej rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky v napadnutom rozsudku, ktorým zamietol kasačnú sťažnosť sťažovateľky na základe rovnakého právneho posúdenia veci ako krajský súd. Najvyšší súd tiež uviedol, že „od prijatia zák. č. 461/2003 Z. z. došlo nepochybne k určitým spoločenským, politickým, sociálnym a iným zmenám, avšak nemožno opomenúť skutočnosť, že tento zákon bol od roku 2003 mnohokrát novelizovaný, a teda v prípade, ak by bolo úmyslom zákonodarcu priznať nárok na jednorazové odškodnenie aj iným osobám, ako tam výslovne uvedeným, teda napríklad aj osobám žijúcim s poškodeným v spoločnej domácnosti, rozšíril by zákonodarca okruh oprávnených osôb aj na tieto osoby. V predmetnej veci nebolo na voľnej úvahe Sociálnej poisťovne, ústredia, teda žalovanej, resp. prvostupňového správneho orgánu, či možno žalobkyni ako družke priznať nárok na jednorazové odškodnenie. Žalovaná mohla takýto nárok priznať len osobám výslovne uvedeným v tomto ustanovení. V prípade pripustenia extenzívneho výkladu ustanovenia § 94 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., prezentovaného žalobkyňou by uvedené ustanovenie stratilo svoje opodstatnenie, nakoľko by sa mohlo vzťahovať na široký okruh príbuzných, ktorí žili s poškodeným v spoločnej domácnosti (napr. plnoleté deti, rodičov).“.

9. Medzitým sa sťažovateľka antidiskriminačnou žalobou voči Sociálnej poisťovni ako žalovanej domáhala na Okresnom súde Bratislava I vydania medzitýmneho rozsudku, ktorým by súd určil, že žalovaná sa svojím konaním, a to rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredia č. 38023-2/2019-BA z 12. marca 2019 v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky Banská Bystrica č. 2921-14/2019-BB zo 7. januára 2019 dopustila vo vzťahu k žalobkyni porušenia zásady rovnakého zaobchádzania v sociálnom zabezpečení z dôvodu jej manželského a rodinného stavu, a tiež určenia, že žalobkyňa má voči žalovanej nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 9 ods. 3 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov z titulu porušenia zásady rovnakého zaobchádzania v sociálnom zabezpečení.

10. Konečným rozsudkom žiadala sťažovateľka žalovanej uložiť povinnosť na zaplatenie jednorazového odškodnenia vo výške 23 096,47 eur, ako aj povinnosť na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 000 eur a náhradu trov konania v celom rozsahu.

11. Okresný súd Bratislava I rozhodol tak, že konanie v časti o zaplatenie jednorazového odškodnenia vo výške 23 096,47 eur zastavil z dôvodu nedostatku právomoci, a druhým výrokom tak, že po právoplatnosti tohto uznesenia bude vec v časti o zaplatenie jednorazového odškodnenia vo výške 23 096,47 eur postúpená Sociálnej poisťovni, pobočke Banská Bystrica.

12. O odvolaní sťažovateľky proti uvedenému uzneseniu rozhodol Krajský súd v Bratislave tak, že toto uznesenie potvrdil.

II. Argumentácia sťažovateľky

13. Sťažovateľka podala proti rozsudku o zamietnutí kasačnej sťažnosti túto ústavnú sťažnosť, ktorou namieta porušenie už uvedených práv.

14. Sťažovateľka uvádza, že všeobecné súdy sa nemali striktnie pridržiavať len jazykového výkladu, ktorý nereflektuje na spoločenské, sociálne, politické a iné zmeny, ktoré medzičasom nastali od jeho prijatia. Súdy mali zohľadniť aj ďalšie formy výkladu, a to najmä eurokonformný výklad, ústavnokonformný výklad, ako aj teleologický výklad a historický výklad. Tiež poukazuje na potrebu extenzívneho výkladu a analógie.

15. Sťažovateľka poukazuje na smernicu Rady z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením (79/7/EHS), najmä na jej čl. 4, podľa ktorého *„zásadou rovnakého zaobchádzania sa rozumie, že neexistuje žiadna priama či nepriama diskriminácia z dôvodu pohlavia, najmä s odvolaním sa na manželský alebo rodinný stav, predovšetkým pokiaľ ide o: (i) rozsah jednotlivých systémov a podmienky prístupu k nim, (ii) povinnosť platiť príspevky a výpočet výšky príspevkov, (iii) výpočet dávok vrátane ich zvýšenia s ohľadom na manžela/manželku a závislé osoby, a podmienky určujúce trvanie a zachovanie nároku na dávky“*.

16. Tiež uvádza, že na dlhotrvajúci partnerský vzťah druha a družky, o aký išlo aj medzi sťažovateľkou a zomretým partnerom sťažovateľky, sa vzťahujú ustanovenia čl. 8 a čl. 12 dohovoru, ako aj čl. 7 charty, čo znamená, že takýto vzťah spadá do pôsobnosti práva na rodinný život v zmysle medzinárodných zmlúv. Sťažovateľka poukazuje aj na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), v ktorých ESLP dospel k záveru, že čl. 8 dohovoru sa vzťahuje aj na medziludské vzťahy medzi partnermi, ktoré neuzavreli manželstvo, na základe čoho sú ich práva chránené v zmysle dohovoru.

17. Sťažovateľka ďalej poukazuje na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa výkladu práva. Poukazuje na nález sp. zn. I. ÚS 34/96, v ktorom ústavný súd poukazuje na demonštratívny charakter čl. 12 ods. 2 ústavy. Nevyhnutné je preto skúmanie, či uvažovaný diskriminačný dôvod má svojou povahou priamy vzťah k niektorému z vypočítaných dôvodov podľa čl. 12 ods. 2 ústavy. Poukazuje aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 10Szak/14/2017 z 26. septembra 2017, podľa ktorého *«pojem „rodinný život“ v zmysle čl. 8 Dohovoru nie je obmedzený na vzťahy založené na manželstve, ale môže zahŕňať aj iné de facto „rodinné“ väzby»*.

18. Tiež upriamuje pozornosť na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SD EÚ“) vo veci *Maruko proti Versorgungsanstalt der deutschen Bühnen*, vec C-267/06 z 1. apríla 2008, v ktorom išlo o posúdenie žiadosti pozostalého homosexuálneho partnera o pozostalostný dôchodok. Homosexuálni partneri pritom uzatvorili podľa nemeckého práva registrované partnerstvo. Zamestnávateľ odmietol zaplatiť sťažovateľovi dôchodok z dôvodu, že pozostalostné dôchodky sa vyplácali len manželom a sťažovateľ nebol manžel zosnulého. SD EÚ pripustil, že odmietnutie vyplácania dôchodku predstavuje nepriaznivé zaobchádzanie v porovnaní s manželskými pármami, a vyslovil, že inštitúcia „registrovaného partnerstva“ v Nemecku vytvorila pre životných partnerov rovnaké práva a povinnosti ako pre manželov, najmä pokiaľ ide o štátne dôchodkové systémy.

19. Sťažovateľka ďalej poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Veľkej Británie z 30. augusta 2018 č. [2018] UKSC 48, v ktorom išlo o posúdenie žiadosti družky zomrelého Johna Adamsa o príspevok ovdovelého rodiča (WPA). Žalobkyňa Siobhan McLaughlin žila so zosnulým partnerom 23 rokov a majú spolu štyri deti. Anglické právo výslovne priznáva túto dávku len manželom. Sťažovateľka poukazuje na nasledovné argumenty Najvyššieho súdu Veľkej Británie: i) odopretie dávok sociálneho zabezpečenia spadá do rozsahu pôsobnosti dodatkového protokolu a príspevok ovdovelého rodiča (WPA) spadá tiež do čl. 8 dohovoru, pretože ide o pozitívne opatrenie štátu, preukazujúce rešpektovanie rodinného života; ii) došlo k rozdielnemu zaobchádzaniu, pretože keďže účelom WPA je poskytnúť deťom úžitok, ich postavenie nemôže byť posudzované rozdielne len podľa toho, či ich rodičia boli alebo neboli zosobášení; iii) tento rozdiel v zaobchádzaní sa zakladal na relevantnom dôvode v dohovore, konkrétne na zosobášení; a iv) neexistovalo objektívne opodstatnenie tohto rozdielného zaobchádzania s pozostalými v dôsledku sobáša. Posledný bod považuje sťažovateľka za kľúčový a podľa nej obhajoba objektívneho odôvodnenia závisí od toho, či predmetné opatrenie sleduje legitímny cieľ a či existuje primeraný vzťah proporcionality medzi opatrením a sledovaným cieľom. Súd usúdil, že podpora manželstva a občianskeho partnerstva je legitímnym cieľom a WPA je súčasťou balíka opatrení sociálneho zabezpečenia, ktorý uprednostňuje manželstvo a občianske partnerstvo. Nešlo však podľa Najvyššieho súdu Veľkej Británie o primeraný prostriedok na dosiahnutie tohto legitímneho cieľa, ktorým bola pani McLaughlin a jej deťom odopretá výhoda príspevku ovdovelého rodiča len preto, že so svojím partnerom a otcom jej detí neboli zosobášení.

20. Podľa sťažovateľky predmetom a cieľom § 94 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nie je striktne obmedziť okruh oprávnených osôb, ale, naopak, v prípade úmrtia poškodeného v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania priznať pozostalému partnerovi jednorazové odškodnenie ako čiastočnú kompenzáciu straty zosnulého partnera a straty príjmu zosnulého partnera.

21. Pre porovnanie sťažovateľka poukazuje na Českú republiku ako na systém založený na totožných hodnotách, ktorá už v roku 2006 legislatívnou cestou schválila inštitút registrovaných partnerstiev. V súčasnosti v slovenskom právnom poriadku neexistuje žiaden inštitút podobný registrovaným partnerstvám, a tak podľa pozitívneho práva neexistuje žiadna iná možnosť, ako striktne rozdeliť vzťahy na manželské a nemanželské.

22. Sťažovateľka poukazuje aj na Radbruchovu formulu, v zmysle ktorej mal najvyšší súd pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti povinnosť rozhodnúť *contra legem*, v súlade s prirodzeno-právnou teóriou práva (a teda nielen pozitívno-právne) a súčasne euro-konformne.

23. V dôsledku nepoužitia extenzívneho výkladu § 94 ods. 1 zákona o sociálnom poistení došlo podľa sťažovateľky zo strany správneho orgánu, ako aj zo strany najvyššieho súdu ako porušovateľa k porušeniu práva sťažovateľky na rovnaké zaobchádzanie.

24. Sťažovateľka je presvedčená, že za pomoci analógie je na základe jej argumentácie preukázané, že jej individuálny záujem nebyť diskriminovaná (v rámci nároku na jednorazové odškodnenie) vo vzťahu k primeranosti zákonného ustanovenia je väčší, než verejný/legitímny záujem vyplývajúci zo samotného striktno vymedzeného zákona, podľa ktorého patrí odškodné iba pozostalým manželom/manželkám/detom.

25. Vo vzťahu k paralelne prebiehajúcemu konaniu o jej antidiskriminačnej žalobe sťažovateľka považuje za neprijateľné, ak záver súdneho konania na základe antidiskriminačnej žaloby bol taký, že Sociálna poisťovňa je príslušná na prejednanie a rozhodnutie veci v časti nároku na jednorazové odškodnenie podľa zákona o sociálnom poistení, pritom akákoľvek zmienka o tom v napádanom rozsudku najvyššieho súdu ako porušovateľa absentuje, a vôbec to súd nezobral v napadnutom rozsudku do úvahy. Je teda neprijateľné, ak civilné súdy sťažovateľku odkázali na uplatnenie jednorazovej dávky v administratívnom konaní, avšak najvyšší súd v napadnutom rozsudku iba stroho skonštatoval, že sťažovateľke nárok na tú dávku podľa zákona o sociálnom poistení nepatrí, lebo nebola manželkou poškodeného.

26. Sťažovateľka tiež namietala to, že najvyšší súd nepodal prejudiciálnu otázku na SD EÚ.

27. Jednotlivé argumenty a porušenia základných práv a slobôd v sťažnosti podrobnejšie konkretizuje.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

28. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

29. Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti považuje za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony a pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (napr. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06). Ústavný súd touto optikou posudzoval aj sťažovateľkou označené zásahy do jej základných práv a slobôd.

30. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia zistil, že právne úvahy najvyššieho súdu sú správne a výklad ustanovenia § 94 ods. 1 zákona o sociálnom poistení považuje za ústavne

akceptovateľný a súladný s účelom jednorazového odškodnenia pozostalých po pracovnom úraze s následkom smrti. Napadnuté rozhodnutie tiež považuje za dostatočne odôvodnené.

31. Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že súd vykladal § 94 ods. 1 zákona o sociálnom poistení striktne jazykovo. Je toho názoru, že ak aj toto ustanovenie hovorí, že právo na jednorazové odškodnenie má manželka, bolo potrebné tento pojem vykladať extenzívne tak, že právo na jednorazové odškodnenie patrí aj družke osoby, ktorá zomrela v dôsledku pracovného úrazu. Ak tak súd neurobil, diskriminoval tým sťažovateľku a tiež zasiahol do jej súkromného a rodinného života. Tiež týmto postupom došlo podľa sťažovateľky k porušeniu jej práva na spravodlivý proces a nepriznaním jednorazového odškodnenia došlo aj k zásahu do práva vlastníť majetok.

32. V tomto kontexte sa ústavný súd zaoberal tým, či by bol extenzívny výklad pojmu „manželka“ prípustný v kontexte prejednávanej veci. Treba poznamenať, že je potrebné rozlišovať medzi extenzívnym výkladom a analógiou. Ak má byť určité ustanovenie aplikované nad rámec jeho najširšieho možného jazykového významu, nejde už o rozširujúci (extenzívny) výklad, ale o analógiu. Analógia je totiž kategória dotvárania práva. Sťažovateľka žiada aj o použitie analógie, ako aj o aplikáciu extenzívneho výkladu. Tento postup nie je možný. Ústavný súd sa teda zaoberal obsahom pojmu manželka a tým, či je súčasťou jeho širšieho obsahu aj pojem družka, a ak nie, či je možné v tomto prípade uvažovať o medzere v zákone, ktorú možno vyplniť analógiou.

33. Náš právny poriadok pojem druh alebo družka nepozná. Vzťah druh a družky nemá z hľadiska slovenského práva právnu relevanciu. Len v určitých prípadoch právny poriadok spája určité právne následky aj s faktickým spolužitím viacerých osôb v spoločnej domácnosti. Do tejto kategórie by sme mohli zaradiť aj vzťah druh a družky, ak predpokladáme, že títo spolu aj žijú a vedú spoločnú domácnosť. Napríklad pri dedení zo zákona v druhej dedičskej skupine dedia aj tí, ktorí žili s poručiteľom najmenej po dobu jedného roku pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktorí sa z tohto dôvodu starali o spoločnú domácnosť alebo boli odkázaní výživou na poručiteľa (§ 474 Občianskeho zákonníka). Podobne je tomu aj pri prechode nájmu podľa § 706 Občianskeho zákonníka.

34. Náš právny poriadok tiež pozná a definuje pojem blízka osoba (§ 116 Občianskeho zákonníka), pričom v rámci tejto skupiny nie je vylúčené, že blízkou osobou bude aj druh alebo družka ako ich vnímame v našom spoločenskom prostredí, a to za predpokladu, že ujmu, ktorú utrpel jeden z nich, druhý dôvodne pociťuje ako vlastnú ujmu.

35. Na druhej strane pojem manžel, resp. manželka je v našom právnom poriadku pomerne jasne definovaný a hovorí o osobe, ktorá s druhou osobou uzatvorila manželstvo podľa zákona o rodine. Ide o právom uznaný zväzok muža a ženy, ktorý vzniká predpísanou procedúrou (§ 1 – § 17 zákona o rodine) a má rôzne právne dôsledky (vznik bezpodielového spoluvlastníctva manželov, solidarita práv a povinností, vzájomná vyživovacia povinnosť a pod.). Ako vidno z uvedených príkladov, tieto dôsledky sú obsiahnuté v rôznych právnych predpisoch, napr. v zákone o rodine, v Občianskom zákonníku, Exekučnom poriadku a pod. Jedným z dôsledkov je aj nárok manžela na odškodné podľa § 94 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

36. Vzhľadom na uvedenú štruktúru, obsah jednotlivých pojmov a ich jasné zákonné rozlišovanie nemožno konštatovať, že do najširšieho prípustného pojmu „manžel, resp. manželka“ patrí aj pojem

druh, resp. družka, príp. spoluživúca osoba alebo blízka osoba. Extenzívny výklad tak do úvahy neprichádza.

37. Sťažovateľka sa tiež dožadovala použitia analógie. Analógia je metodologický nástroj, ktorý slúži na uzatvorenie otvorených medzier v zákone. Predstavuje hľadanie práva mimo rozsah pojmu, a to tak, že spája právne následky (dispozíciu) noriem s prípadmi, ktoré nie sú zahrnuté do ich jazykového vyjadrenia (pozri Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. 2. vydání. C. H. Beck 2011, s. 243). Podobnosť sa následne hľadá v tom, či majú obidva prípady v podstatných bodoch rovnaký, resp. podobný teleologický základ. Hovoríme tiež o hľadaní práva *praeter verba legis* (*praeter legem*), teda „mimo znenia zákona“. Ak sa sťažovateľka domáhala výkladu práva *contra legem*, nemožno tomuto metodologickému postupu prisvedčiť, pretože pri hľadaní práva *contra verba legis* (*contra legem*) ide o odopretie aplikácie na prípady, ktoré sa nachádzajú v jadre daného pojmu (v tomto prípade v pojme manžel, resp. manželka), čo nie je tento prípad. Nástrojom výkladu *contra legem* je teleologická redukcia, pričom túto výkladovú metódu nemožno na daný prípad použiť.

38. Pri úvahách o prípadnom použití analógie je najskôr potrebné sa zaoberať tým, či v zákone vôbec existuje medzera, ktorú treba vyplniť. Preto je potrebné si položiť otázku, či zákonodarca proti svojmu plánu opomenul zahrnúť medzi oprávnené osoby aj druhu a družku? Samotná skutočnosť, že druh a družka v zákone chýba, neznamena, že ide o medzeru v zákone. Preto je potrebné sa zaoberať tým, čo je účelom tejto právnej úpravy, a zaoberať sa genézou tohto právneho predpisu. Z dôvodovej správy k uvedenému ustanoveniu vyplýva, že účelom odškodnenia je preklenutie nepriaznivej finančnej situácie rodiny spôsobenej stratou príjmu poškodeného, čím sa má rodine umožniť prispôbiť sa zmeneným životným podmienkam. Účelom teda je reagovať na stratu príjmu rodiny. Vzťahy medzi mužom a ženou, ktorí nežijú v manželstve (vzťahy medzi druhom a družkou), nie sú rodinnoprávnymi vzťahmi, aj keď sa navonok týmto vzťahom podobajú (Lazar, J. a kol. Občianske právo hmotné. 1. časť. 3. doplnené a prepracované vydanie. Iura Edition, 2006, s. 225). Zákonodarca napriek tomu okruh oprávnených osôb aj o spoluživúce osoby nerozšíril. Preto možno prisvedčiť argumentácii najvyššieho súdu, že ak pri početných novelizáciách zákona o sociálnom poistení zákonodarca nevyužil svoju kompetenciu a okruh oprávnených na jednorazové odškodnenie podľa § 94 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nerozšíril, možno v tomto postupe vidieť úmysel zákonodarcu ponechať okruh osôb uzavretý a obmedzený len na manžela, manželku a nezaopatrené dieťa.

39. V tejto súvislosti treba uviesť, že každý pár sa môže sám rozhodnúť, či uzavrie manželstvo alebo nie. Z tohto rozhodnutia potom vyplývajú ďalšie dôsledky, napr. vzájomná vyživovacia povinnosť, vznik bezpodielového spoluvlastníctva manželov, solidárne postavenie manželov pri spoločných dlhoch, možnosť uspokojiť sa s majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve, ak je proti jednému z manželov vedená exekúcia. Niektoré môžu byť vnímané ako pozitívum manželského zväzku, iné ako jeho ťarcha. Vo svojom výsledku ide však o spleť rôznych dôsledkov, ktoré sa môžu podľa situácie prejavovať v právnej sfére manželov, a to buď pozitívne alebo negatívne. Ak teda sťažovateľka so svojím partnerom žili ako druh a družka po dobu 23 rokov, išlo o ich racionálne rozhodnutie, ktoré však so sebou prináša aj také dôsledky, že zákon v určitých životných situáciách preferuje manželské spolužitie pred neformálnym spolužitím. Sťažovateľka tak nemôže čerpať túto výhodu, ktorá patrí len manželke, pretože (vzhľadom na to, že nie je manželka zomrelého) neparticipuje napr. ani na jeho dlhoch, ak by nejaké mal, jej príjem a jej majetok nemôže byť

zasiahnutý exekúciou zavinenou manželom, nemá voči nemu vyživovaciu povinnosť a pod. Inak povedané, týmto výkladom by sťažovateľka mohla participovať len na benefitoch manželstva. Ťažko si možno predstaviť extenzívny výklad napr. v tom smere, že by exekútor siahol aj na jej majetok (ako majetok družky), ak by mal jej druh exekúciu.

40. Ústavný súd právnu úpravu § 94 ods. 1 zákona o sociálnom poistení považuje aj v zmysle záverov judikatúry ESLEP (napr. Yiğit v Turecko: „*States have a certain margin of appreciation to treat differently married and unmarried couples, particularly in matters falling within the realm of social and fiscal policy such as taxation, pensions and social security.*”) za takú, ktorá je v prípustných medziach autonómie jednotlivých štátov pri úprave nárokov súvisiacich so sociálnymi dávkami, pri úprave daní, dedenia a pod. Ak teda slovenský zákonodarca takto aj prostredníctvom týchto noriem poukazuje na preferenciu manželského spolužitia, je táto jeho kompetencia prípustná a primeraná.

41. V uvedenom prípade nešlo o dávku, ktorej nevyplatenie by postihlo aj osoby, ktoré by mohli byť v dôsledku toho, že sťažovateľka s partnerom nie sú zosobášení, diskriminovaní, napr. nezaopatrené deti, pretože tieto majú samostatne nárok na toto odškodnenie. A teda nevyplatenie tohto odškodnenia družke nemá žiadny diskriminačný vplyv na iné osoby.

42. Okruh oprávnených osôb preto ústavný súd považuje za okruh, ktorý bol zákonodarcom účelovo zvolený. Absencia družky a druha (resp. spoločnej osoby) v tomto okruhu nie je medzerou, ktorá by sa mala vyplniť analógiou (dotvorením práva).

43. Z uvedených dôvodov všeobecné súdy správne interpretovali predmetné ustanovenie a poskytli sťažovateľke adekvátnu súdnu ochranu. Jej právo na súdnu ochranu [bod 1 písm. e)] tak nepriznaním odškodnenia porušené nebolo. Vzhľadom na ústavnokonformný výklad relevantného ustanovenia nedošlo ani k zásahu do práva sťažovateľky vlastniť majetok [bod 1 písm. d)]. Týmto výkladom tak sťažovateľke neboli uprené žiadne majetkové práva. Nárok na odškodné jednoducho nemá.

44. Vo vzťahu k namietaniu porušenia práva na uplatňovanie svojich základných práv a slobôd bez ujmy na právach [bod 1 písm. b)] je potrebné uviesť, že uvedené ustanovenie ústavy vo všeobecnosti vylučuje možný dôsledok (dopad) využívania základných práv alebo slobôd fyzickými alebo právnickými osobami na ich ďalšie práva (pozri PL. ÚS 18/97 z 3. júna 1998, ZNaU 1998, s. 117, 118). Podľa čl. 12 ods. 4 ústavy „*nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach preto, že uplatňuje svoje základné práva a slobody*“. V prípade sťažovateľky nemožno hovoriť o ujme, ktoré jej bola spôsobená v dôsledku uplatnenia jej práv. Sťažovateľka v tomto kontexte neuviedla žiadnu podrobnejšiu argumentáciu. Ak má však na mysli ujmu v podobe nepriznania odškodného, k tomuto dôvodu sa ústavný súd už vyjadril pri posudzovaní porušenia práva vlastniť majetok. Preto uzatvára, že napadnutým rozhodnutím nedošlo k porušeniu práva na uplatňovanie svojich základných práv a slobôd bez ujmy na právach.

45. Ústavný súd sa ďalej zaoberal argumentáciou sťažovateľky, že bola diskriminovaná [bod 1 písm. a)]. V zmysle nálezu ústavného súdu č. k. PL. ÚS 1/2012 z 3. júla 2013, ZNaU 2013, s. 151, sa možno použitia čl. 12 ods. 2 ústavy domáhať len subsidiárne, teda len *v spojitosti s ochranou konkrétnych základných práv a slobôd uvedených v ústave* (pozri aj I. ÚS 17/1999, nález z 22. septembra 1999, ZNaU 1999, s. 366). Možno konštatovať, že sťažovateľka sa domáhala

porušenia tohto práva pravdepodobne subsidiárne vo vzťahu k porušeniu základného práva na súdnu ochranu, kde porušenie tohto základného práva nebolo vyslovené (pozri už uvedené), resp. k porušeniu práva vlastníť majetok, ktoré tiež porušené nebolo (pozri už uvedené).

46. V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že „rozdielne zaobchádzanie s osobami v analogickom alebo relevantne podobnom postavení je diskriminačné, ak nemá objektívne a rozumné odôvodnenie, ktorým je ak nesleduje legitímny cieľ alebo ak neexistuje vzťah rozumnej proporcionality medzi použitými prostriedkami a zámerom, ktorý sa má uskutočniť“ (pozri Evans v. The United Kingdom, rozsudok zo 7. marca 2006 k sťažnosti č. 6339/05, § 73). Diskriminácia môže nastať aj tam, kde štát bez objektívneho a rozumného dôvodu nepristúpi k rozdielnemu nakladaniu s rozdielnymi osobami, ktorých situácia je podstatne rozdielna. Z uvedeného vyplýva, že odlišné zaobchádzanie je diskriminačné vtedy, ak nie je odôvodnené rozumným dôvodom a nesleduje prípustný cieľ (pozri PL. ÚS 10/04, PL. ÚS 13/09).

47. Ústavný súd vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľky, že bola diskriminovaná, uvádza, že vo vzťahu k tejto problematike, teda problematike diskriminácie osôb na základe ich osobného stavu, teda či sú zosobášené alebo nie, došlo na pôde ESLP a SD EÚ k prijatiu záverov, na ktorých stavia aj ústavný súd.

48. ESLP vo veci Burden proti Veľkej Británii č. 13378/05 z 29. apríla 2008 uviedol, že manželstvo udeľuje osobám, ktoré do neho vstupujú, osobitné postavenie a je chránené čl. 12 dohovoru. Podpora manželstva prostredníctvom rôznych benefitov preto neprekračuje prípustnú mieru vlastnej právnej úvahy, ktorú majú jednotlivé zmluvné štáty (§ 63 a § 64), a poukázal na skoršie rozhodnutia vo veci Shackell proti Veľkej Británii, č. 45851/99 z 27. apríla 2000, Lindsay proti Veľkej Británii, č. 11089/84 z 11. novembra 1986.

49. Vo veci Shackell proti Veľkej Británii ESLP uviedol, že právne postavenie zosobášených párov a nezosobášených heterosexuálnych párov nie je analogické pre účely benefitov pozostalého partnera, pretože manželstvo zostáva inštitúciou, ktorá je všeobecne uznávaná ako priznávajúca určitý status osobám, ktoré do neho vstupujú.

50. Vo veci Burden proti Veľkej Británii ESLP tiež uvádza, že je potrebné rozlíšiť manželstvá a registrované partnerstvá na jednej strane od ostatných foriem spoluzitia na strane druhej. Absencia právne záväznej „dohody“ robí zo vzťahu nezosobášených párov fundamentálne iný zväzok, nezávisle od doby jeho trvania (§ 65).

51. Vo veci Courten proti Veľkej Británii č. 4479/06 zo 4. novembra 2008 ESLP uviedol, že podľa čl. 14 dohovoru nie každý rozdiel v zaobchádzaní bude predstavovať diskrimináciu v rozpore s týmto ustanovením. Je potrebné preukázať, že iné osoby v analogickej alebo relevantne podobnej situácii požívajú preferenčné zaobchádzanie a že toto rozlíšenie nie je dôvodné ani objektívne prípustné (pozri tiež Fredin proti Švédsku rozsudok z 18. februára 1991, § 60; Stubbings a ďalší proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 22. októbra 1996, Report on Judgements and Decisions 1996-IV, § 72). ESLP ďalej uvádza, že štáty majú určitý vlastný priestor na posúdenie, či a do akej miery rozdiely v inak podobných situáciách odôvodňujú odlišné právne zaobchádzanie. Rozsah vlastného posúdenia sa bude líšiť podľa okolností sporu, jeho predmetu a prípadných ďalších súvislostí (pozri rozsudok Petrovic proti Rakúsku z 27. marca 1998, Reports 1998-II, s. 587, § 38, tiež napr. Stec a ostatní proti Veľkej Británii č. 65731/01, § 63 – § 66).

52. EŠLP vo veci Lindsay proti Veľkej Británii č. 11089/84 z 11. novembra 1986 uviedol, že postavenie manželských párov nie je porovnateľné s postavením nemanželských párov, takže rozdiely v zaobchádzaní medzi nimi nie sú diskrimináciou v zmysle čl. 14 dohovoru. Tieto úvahy doplnil EŠLP vo veci Shackell proti Veľkej Británii z 27. apríla 2000 č. 45851/99, v ktorom súd neuznal nárok nevydatej ženy na vdovský príspevok. Uviedol, že osoby, ktoré sa rozhodli, že sa nezosobášia, sa nemôžu sťažovať na to, že nemajú manželské výhody. Podpora manželstva prostredníctvom výhod obmedzených len pre pozostalých manželov nemôže byť vnímaná ako taká, ktorá prekračuje prípustnú mieru poskytnutú štátom pre tieto účely. Súd pripustil, že môže dôjsť k zvýšenému spoločenskému akceptovaniu stabilných osobných vzťahov mimo tradičného manželstva. Napriek tomu manželstvo zostáva inštitúciou, ktorá je všeobecne uznávaná ako inštitúcia, ktorá priznáva osobitný štatút tým, ktorí do neho vstupujú.

53. Uvedené názory sa prejavili aj v rozhodnutí Hofmann proti Nemecku z 23. februára 2010 č. 1289/09, kde EŠLP odmietol sťažnosť vo veci, v ktorej žalobca požadoval náhradu škody podľa § 844 ods. 2 Občianskeho zákonníka („príslušné vnútroštátne právo“), pretože zosnulý nebol zo zákona povinný poskytnúť žalobcovi výživné tak, ako to platí medzi manželmi. Podľa EŠLP situácia partnerov, ktorí spolu žijú mimo manželstva, aj keď spolu vychovávali svoje deti, nebola porovnateľná so situáciou manželov, ktorí na rozdiel od manželov neboli zo zákona povinní navzájom si poskytovať výživné. Zákonodarca si bol tiež vedomý výziev na rozšírenie aplikácie § 844 ods. 2 Občianskeho zákonníka na iné formy partnerstva, opakovane to však odmietol. Povinnosť poskytovať výživu zo zákona existuje len medzi priamymi príbuznými (§ 1601 Občianskeho zákonníka), manželmi (§ 1360 a nasl. Občianskeho zákonníka), bývalými manželmi po rozvoze (§ 1569 a nasl. Občianskeho zákonníka) a partnermi registrovaných partnerstiev osôb rovnakého pohlavia (§ 5 zákona o registrovanom partnerstve).

54. Argumentácia sťažovateľky prostredníctvom rozhodnutia SD EÚ vo veci C-267/06 Maruko proti Versorgungsanstalt der deutschen Bühnen, rozsudok z 1. apríla 2008, nie je správna, pretože nejde o analogickú situáciu. Vo veci Maruko išlo o diskrimináciu partnerov rovnakého pohlavia v porovnaní s heterosexuálnymi manželstvami. Súdny dvor dospel k záveru, že keď vnútroštátne právo stavia osoby rovnakého pohlavia do situácie porovnateľnej situácii manželských partnerov, vnútroštátne pravidlá, ktoré upierajú životným partnerom toho istého pohlavia dávky vyplácané manželským partnerom, patria do pôsobnosti smernice. Z toho vyplýva, že existencia priamej diskriminácie v zmysle smernice č. 2000/78/ES predpokladá, že zvažované situácie sú porovnateľné (k tomu pozri Švec, M, Olšovská, A. Pojem odmeny v zmysle čl. 157 ZFEÚ a diskriminácia z dôvodu sexuálnej orientácie, STUDIA IURIDICA Cassoviensia, č. 2/2015). Z tohto dôvodu je aj prímer prostredníctvom právnej úpravy registrovaného partnerstva v Českej republike nevhodný. Porovnanie zosobášených párov a registrovaných partnerstiev osôb rovnakého pohlavia je zásadne odlišné od porovnania zosobášených heterosexuálnych párov a nezosobášených heterosexuálnych párov.

55. Vo vzťahu k rozhodnutiu Najvyššieho súdu Veľkej Británie vo veci Siobhan McLaughlin, na ktoré poukazuje sťažovateľka, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že v tejto veci išlo o dávku, ktorá sa platí pozostalým vdovcom alebo vdovám s nezaopatrenými deťmi. Podľa práva platného vo Veľkej Británii mohol ovdovený rodič požiadať o príspevok len vtedy, ak bol so zosnulým zosobášený alebo bol jeho registrovaný partner. Otázkou v tomto prípade bolo, či táto požiadavka neoprávnene nediskriminuje pozostalého partnera a/alebo deti na základe ich manželského stavu

alebo rodinného stavu, do ktorého sa narodili, v rozpore s čl. 14 dohovoru, v spojení s čl. 8 dohovoru alebo čl. 1 dodatkového protokolu.

56. Najvyšší súd Veľkej Británie uvádza, že príspevok ovdovelým rodičom sa vypláca len preto, že pozostalý rodič je zodpovedný za starostlivosť o deti, za ktoré v čase smrti zodpovedal jeden rodič alebo obaja rodičia. Účelom tohto príspevku je preto prospech pre deti, a preto je situácia detí podstatnou súčasťou porovnávania a posudzovania. A situácia detí by mala byť rovnaká bez ohľadu na to, či rodičia boli manželia alebo nie (bod 27 a 49).

57. Najvyšší súd Veľkej Británie sa vysporiadal aj s judikatúrou ESLP (už uvedené rozhodnutia ESLP) a uzavrel, že vzhľadom na účel, ktorý v tomto prípade má príspevok ovdovelého rodiča plniť, a na jeho dopad na deti pozostalého rodiča nepovažoval situáciu v tomto prípade za analogickú s už rozhodnutými prípadmi (pozri bod 26 a 28).

58. Rozhodujúcim argumentom bolo, že účelom príspevku ovdovelého rodiča je znížiť finančnú stratu spôsobenú rodinám s deťmi smrťou rodiča. Táto strata je rovnaká bez ohľadu na to, či sú rodičia zosobášení alebo nie. Je potrebné dodať, že tento názor nebol prijatý jednomyseľne a za zaujímavé možno považovať disentujúce argumenty.

59. Ústavný súd pri rozhodovaní vychádzal zo záverov ESLP a SD EÚ a zbral do úvahy to, že dohovor poskytuje jeho zmluvným štátom určitú voľnosť pri odlišnom prístupe k nároku zosobášených a nezosobášených párov. Tiež poukazuje na to, že v tomto prípade nejde o homosexuálny nezosobášený pár, ale o pár vytvorený medzi ženou (sťažovateľkou) a mužom (jej zosnulým partnerom), ktorým právny poriadok umožňoval vstúpiť do stavu manželského.

60. Z dikcie § 94 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je účel zákonodarcu jasný. Je ním poskytnúť jednorazové odškodnenie manželovi osoby, ktorá zomrela v dôsledku pracovného úrazu. Táto preferencia manžela pred druhom, resp. osobou, ktorá žije s inou osobou v spoločnej domácnosti, nie je ojedinelá. Naš právny poriadok totiž v určitých situáciách priznáva určité práva aj spolužijúcim osobám. V týchto prípadoch však tieto práva vyplývajú priamo zo zákona, keďže v našom právnom poriadku je obsah pojmov manžel/manželka a druh/družka (resp. spolužijúca osoba) iný a pomerne jasne obsahovo naplnený. Dokonca aj z týchto prípadov, keď zákon isté práva spolužijúcim osobám priznáva, je jasná určitá preferencia manžela/manželky. Napr. pri dedení má manžel prednosť (dedí v prvej dedičskej skupine) pred osobou žijúcou v spoločnej domácnosti (dedí v druhej dedičskej skupine).

61. Otázka by bola iná a náročnejšia, ak by išlo o pár rovnakého pohlavia, ktorý podľa nášho poriadku nemôže uzatvoriť registrované partnerstvo, takto však otázka v tomto prípade nestojí. V tomto prípade vychádzame z judikatúry ESLP, podľa ktorej nemožno vidieť analógiu medzi zosobášeným párom a heterosexuálnym nezosobášeným párom.

62. Ako už bolo uvedené, diškrécia legislatívy jednotlivých štátov v tejto oblasti je plne akceptovaná aj na úrovni posudzovania dodržiavania základných ľudských práv a slobôd podľa dohovoru Európskym súdom pre ľudské práva.

63. Vzhľadom na túto prípustnú mieru autonómie v tejto oblasti, nemožno hovoriť ani o porušení práva pred zásahmi do súkromného a rodinného života [bod 1 písm. c)]. Vzhľadom na právo voľby sťažovateľky a jej zosnulého partnera vybrať si, či budú žiť v manželskom zväzku alebo nie, čo so sebou prináša aj patričné dôsledky, nemožno hovoriť o tom, že by došlo k zásahu do súkromného

života sťažovateľky. Pokiaľ štát prostredníctvom svojich právnych predpisov priznáva určité následky len v spojení s uzavretím manželstva a tento postup je v rámci jeho prípustnej diškrécie, sťažovateľka musí tento stav akceptovať a rešpektovať. Právo na súkromný a rodinný život preto nemožno vnímať absolutisticky v tom zmysle, že akýkoľvek spôsob rodinného života bude mať vždy tie isté dôsledky. Je nepochybné, že jednotlivé rodinné statusy (otec, matka, dieťa, manžel, manželka, druh, družka, poručník, opatrovník, nemanželské dieťa, nevlastný rodič, manželia bez detí a pod.) majú vlastný okruh práv a povinností.

64. Vzhľadom na uvedené nebol dôvod na to, aby súd podal návrh na začatie konania o prejudiciálnej otázke pred SD EÚ. Preto všeobecné súdy neodopreli sťažovateľke právo na zákonného sudcu [bod 1 písm. f)].

65. Vo vzťahu k antidiskriminačnému konaniu (bod 25) možno dodať, že nie je nekonzistentné, ak všeobecné súdy v rámci tohto konania odkázali sťažovateľku na konanie pred Sociálnou poisťovňou, ktorá rozhoduje o nároku na odškodné podľa § 94 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Táto kompetencia v sebe zahŕňa možnosť rozhodnúť o priznaní alebo o nepriznaní tohto peňažného nároku.

66. Ústavný súd na základe uvedených argumentov považuje závery v napadnutom rozhodnutí za správne a ústavne udržateľné. Preto vo vzťahu k tvrdenému porušeniu označených práv nemožno sťažnostným námietkam sťažovateľky prisvedčiť. Ústavný súd konštatuje, že práva označené sťažovateľkou porušené neboli.

67. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). Ústavný súd na základe uvedeného odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2021

Peter Molnár
predseda senátu